

IŽANGA Į PAVERGTŲJŲ IŠLAISVINIMĄ?

Prancūzijos profesorius J.G.H. Hoffmannas apie JAV prezidento R. Reagano išrinkimą ir sovietų pavergtas tautas

Šių minčių autorius yra teologijos fakulteto Paryžiuje garbės profesorius, nuoširdus lietuvių bičiulis, daug rašantis pavergtų tautų klausimais prancūziškoje V. Europos spaudoje. Šveicarijos mėnraštyje "L'Impact" š. m. kovo mėnesio laidoje buvo išspausdintas jo straipsnis "Reagano išrinkimas – pozityvus įvykis pavergtom tautom". Čia pateikiame jo mintis bei ištraukas, išverstas į lietuvių kalbą. RED.

Retai kada JAV prezidento rinkimų duomenys buvo laukiami su tokia įtampa, kaip šį sykį. Laimėjus rinkimus Reaganui, šimtai tūkstančių asmenų ėmė viltis, kad jis pajėgs išlaikyti savo pažadus, pareikštus įvairiais atvejais. "Laiškai ir telefoniniai pokalbiai nuo Angolos iki Baltijos, nuo Pietų Amerikos iki Tolimųjų Rytų reiškė tą pačią viltį: kad pakartotiniai pareiškimai taptų veiksmais". Paminėsime keletą jų.

Europos padalinimas

1984. VIII. 17 prez. Reaganas pareiškė, kad JAV negali pritarti idėjai, galutinai pasmerkiančiai vieną Europos dalį nelaisvei: "Mūsų politika, liečianti pavergtas tautas, yra paremta labai aiškiais principais. Visų pirma leiskite man tvirtai pareikšti – mes atmetame bet kokią Jaltos sutarties interpretaciją, sakant, jog Amerika pritaria Europos padalinimui į įtakos sritis. Priešingai, mes laikome tą sutartį kaip trijų didžiųjų valstybių įsipareigojimą atstatyti pilną nepriklausomybę visų valstybių, išlaisvintų iš nacių jungo II D. karo pabaigoje, ir įgalinti jose demokratinius rinkimus. Nėra jokio pagrindo daryti išimtį Sovietų Sąjungai (kaip ir mums) iš tokio įsipareigojimo. Mes ir toliau reikalausime absoliučiai pilnai laikytis to įsipareigojimo, taip pat Jungtinių Tautų chartos, Baigminio Helsinkio akto ir kitų tarptautinių sutarčių, laiduojančių pagrindines žmogaus teises. Pasyvus sutikimas su pastoviu Rytų Europos tautų pavergimu nėra priimtinas sprendimas".

Šį prezidento pareiškimą pagyręs dr. K. Bobelis, VLIKO pirmininkas, atkreipdamas dėmesį į Baltijos valstybes. Straipsnio autorius primena, kad JAV Atstovų rūmai savo rezoliuciją nr. 192 perdavė užsienio reikalų komisijai su pageidavimu JAV prezidentui kelti Baltijos valstybių apsisprendimo klausimą Jungtinėse Tautose ir galbūt kitose tarptautinėse

Dail. Antanas Rūkštelė

SEKMADIENIS LIETUVOJE

institucijose. Vėliau Atstovų rūmai 435-ta rezoliucija reikalavo formaliai pasmerkti Jaltos sutartį.

Pavojinga išjudinti?

Prieš 25-rius metus prezidento Eisenhowerio iniciatyva JAV kongresas įgaliavo paskelbti trečiąją liepos mėnesio savaitę Pavergtų tautų savaitę. Šį nutarimą perėmė Europos taryba. Tai buvo tikrai gražus mostas iki Reagano atėjimo prezidentūron.

Ko tuo siekiama? Visų pirma – kovoti prieš laisvų tautų bailumą, imantis kurios nors iniciatyvos, nepatinkančios Kremliaus valdovams. Vakarai per daug ilgai laikėsi Helmuto Sonnenfeldo teorijos, esą pavojinga keisti politinę dabartinės Rytų Europos padėtį. Išjudinus jautrią pusiausvyrą, gali kilti neramumai, pavojingi taikai.

Daugelis vadinamųjų sovietologų ir nepačių idealistų mano, kad Kremliaus

politika būtų palankesnė, jei Vakarai atsisakytų spaudimo į tautas, jėga įjungtas Sov. Sąjungon. Bet tikrai labai nai-vūs žmonės gali tuo patikėti, nes faktai rodo ką kita. Prisiminkime tikrai Vengrijos užpuolimą 1956 m. Jugoslavijos – 1968 m., Afganistano 1979 m., Lietuvos, Latvijos ir Estijos – 1940 m. Prisiminkime taip pat karo stovį Lenkijoje 1981 m., įvestą 30-čiai metų praėjus nuo sukilimo Rytų Berlyne ir t.t.

Ar Helsinkio aktas kiek nors pakeitė tą nusikaltėlišką vyksmą? "Jis de facto įteisino įjungimą Sovietų Sąjungon Rytų Prūsijos ir kitų sričių. Ar aneksuotų sričių gyventojų likimas pagerėjo? Priešingai, Helsinkio akte minimos laisvės buvo suvaržytos kaip niekada. Atolydžio politika tikrai palengvino spaudimą etninėm mažumom Sov. Sąjungoje ir išryškino iliuziją, kad galima susitarti dėl efektyvios ginklavimosi kontrolės. 'Atolydžio' politika pasirodė kas ji iš tikrų-

SEM ANARIO

MŪSŲ LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Metinė prenumerata Brazilijoje Cr\$. 30.000,00

Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 Dol.

Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikoje: 60 Dol.

GARBĖS PRENUMERATORIUS Cr\$. 30.000,00

Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anūncios) mokami už skilties (Coluna) centimetrą Cr. 2500,00

Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija neatsako.

Straipsnius ir Korespondenciją Redakcija taiso bei tvarko savo nuožiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėjų nuomonę.

Čekius, Perlaides ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAVĖNAS ar PETRAS RUKŠYS vardu.

Rua Juatindiba, 28 Parque da Moóca – CEP 03124

São Paulo – Brasil

Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS

Administrador: PETRAS RUKŠYS

Redige Equipe Editorial – Fone: 273-0338

Atskiro numerio kaina Cr\$. 700,00

Į P. Ameriką oro paštu: 45 Dol.

Į tolimus kraštus: 75 Dol.

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr\$. 50.000,00

mokami už skilties (Coluna) centimetrą Cr. 2500,00

Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

jų yra, būtent klastingiausia apgaulė".

Didžiausias priešas

Matydamas tokią iliuzinę būklę Vakaruose ir didelius sovietų laimėjimus, JAV prez. R. Reaganas, gana dažnai kalbėjo apie pavergtas tautas. Vienas pačių reikšmingiausių jo pareiškimų buvo paskelbtas 1984 m. liepos 16 d., pasirašant deklaraciją Pavergtų tautų savatei. Joje prezidentas pareiškė, kad didžiausias žmogaus teisių priešas dabartiniame pasaulyje yra komunistinis totalizmas, laiką save aukštesniu už Dievą, reikalaujantis žmonių gyvenimo kontrolės ir grindžias savo egzistenciją nepaprastu ryžtu užimti vis daugiau kraštų.

Demokratija, pasak prezidento, nesanti tobula, tačiau nepuldinėja savo kaimynų, nestato sienų uždaryti savo piliečiams, neorganizuoja slaptų agentų armijos šnipinėti piliečiams, kad būtų ramūs.

Baltijos valstybės

J. G. H. Hoffmannas, priminęs, kad JAV nepripažįsta Baltijos valstybių prievartinės aneksijos, rašo, jog tradicinė JAV laikysena, suformuluota 1940 m., buvo paryškinta 1980 m. Madride, kur buvo peržiūrėti Helsinkio susitarimai, Ten JAV delegacijos pirmininkas pareiškė: "JAV nepripažįsta neteisėto Baltijos valstybių įjungimo Sovietų Sąjungon karine jėga. Čia primenu ketvirtąjį principą (teritorinis valstybių integralumas), reikalaujantį nepripažinti teisėtomis bet kokios okupacijos arba įgytos teritorijos, pažeidžiant tarptautinius įstatymus. Pakartojau šį mano vyriausybės visuomet palaikomą principą, liečiantį Baltijos valstybes".

Stiprų pareiškimą yra padaręs prez. R. Reaganas Jungtinėm Tautom per generalinį jų sekretorių 1983 m. prisime-

nant 61-ąją metinę sukaktį Baltijos valstybių de jure pripažinimo. Tame pareiškime sakoma: "Amerikiečiai remia pagristus Baltijos tautų siekius valstybinės nepriklausomybės. Mes negalime tylėti akivaizdoje nuolatinio sovietų vyriausybės atsisakymo leisti tom tautom būti laisvom..."

Straipsnio autorius prof. Hoffmannas, komentuodamas JAV politiką Baltijos valstybių klausimu, sako, kad ji nėra bereikšmė. Pakartotinai keldama Baltijos tautų teisę į nepriklausomybę, ji primena demokratiniam Vakarams, kad negalima užmiršti baltiečiams padarytos skriaudos. Be to, minėtoji politika palaiko ateities viltį ir yra suderinta su JAV ir daugelio kitų pasaulio valstybių nusistatymu žmogaus teisių atžvilgiu. Konkreti tokios politikos išraiška esanti pripažinimas diplomatinių Baltijos valstybių atstovybių Vašingtone.

Ar pajėgs?

Apžvelgęs dabartinę politinę būklę P. Amerikoje, P. Korėjoje, straipsnio autorius klausia, ar prez. R. Reaganas, neturėdamas netgi daugumos kongrese, pajėgs įgyvendinti drąsius savo užmojus? Ar pajėgs išjudinti Vakarus, kad atsikvėpų patogaus savo tingumo, neryžtingumo, sotaus bei ramaus gyvenimo? Be abejonės, turėsime ir vėl "šaltąjį karą". "Mokėkime pažvelgti jam tiesiai į veidą ir veikti ryžtingai. Ir pavergtų tautų ir mūsų laisvė priklausys nuo to" – baigia savo straipsnį autorius.

Daug čia išdėstytų minčių Š. Amerikos gyventojams nėra naujos. Galbūt jos naujai skamba Europos žmonėms, skaitantiems vienon vieton sutelktus prez. R. Reagano pareiškimus. Ten, atrodo, viltinčiau žiūrima į prez. R. Reagano politiką ir dėl to su prof. Hoffmannu klausama: "Ar nebus jo išrinkimas įžanga į pavergtų sielų išlaisvinimą?" G.

VIENOS KARDINOLAS KOENIG APIE TIKINČIUOSIUS KOMUNISTŲ KRAŠTUOSE

Garsiajame Westminsterio teatre, Londone, gausiai rinktinių asmenybių auditorijai apie religinę padėtį komunistų valdomuose Europos kraštuose kalbėjo Vienos arkivyskupas kardinolas Franz Koenig.

Kardinolas išreiškė didelį susirūpinimą dėl tų prievartos metodų, kurie yra be jokios arodairos naudojami marksistinėje-leninistinėje religijos politikoje komunistų valdomuose Europos kraštuose. "Šita politika yra nukreipta prieš žmogaus asmens laisvę ir orumą, – pabrėžė kardinolas Koenig. – Dėl to aš keliu balsą vardan tų nesuskaitomų žmonių, kurie dėl savo tikėjimo kenčia priespaudą ir persekiojimus komunistų valdomuose kraštuose".

Kartu Vienos arkivyskupas pažymėjo, kad krikščionim negali būti numaldomos kovos tarp dviejų didžiųjų Rytų ir Vakarų Europos frontų. Kardinolas primygtinai ragino neapvilti persekiojamų Rytų Europos krikščionių. Vakarų krikščionys turėtų išlaikyti nenutrūkstamą ryšį su Rytų krikščionimis, kad galėtų tapti viena galinga, visuotinę sandorą skleidžiančia jėga, kuri – Kristaus žodžiais tariant – įsteigtų ir kalnus perkelti.

Nuolat augantis susidomėjimas religija Rytų Europos kraštuose yra tokia ryški socialinės tikrovės apraška, kad pro ją negalės ilgą laiką abejingai praeiti ir marksistinės-leninistinės vyriausybės, – kalbėjo kardinolas Koenig. – Dėl to komunistinės politikos religijos atžvilgiu pakeitimas atrodo, turėtų būti savaime suprantamas dalykas. Juo labiau, kad pasaulio viešoji nuomonė asmeninėje tikėjimo laisvėje įžvelgia elementariausią žmogaus asmens teisę. Kas pastoviai tokią teisę pažeidžia, tas savaime praranda pasitikėjimą ir tarptautinį prestižą, – kalbėjo Vienos arkivyskupas Westminsterio teatre Londone.

Kalbėtojas čia pažymėjo, kad sun-

FÁBRICA DE GUARDA – CHUVAS

Guarda Chuvás de todos os tipos. para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas. tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-4886

RESTORANAS

VIKTORAS LUKAVIČIUS
Savininkas

Lietuviški ir europietiški valgiai

MALONUS PATARNAVIMAS

Rua Espírito Santo, 118 - Tel. 441.6846

SÃO CAETANO DO SUL

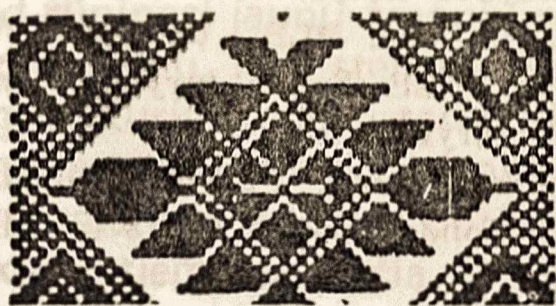
ku esą tikėtis greito komunistinės politikos religijos atžvilgiu pasikeitimo, nes komunistinė ideologija religijos atmetimą laiko savo esmine dalimi. Ji nesiliauja tvirtinusi, kad ateities bendruomenėje religija turėsianti išnykti. Antireliginė kova yra taip stipriai supinta su visa marksistinė-leninistine ideologija ir sistema, kad religinės politikos pakeitimas yra galimas tiktai keičiant visą marksistinę-leninistinę sistemą. Nedrąsius tokių pakeitimų ženklus kol kas galima įžvelgti tiktai Kinijoje.

Kardinolas Koenig toliau savo paskaitoje priminė, kad visos komunistinės konstitucijos pripažįsta teisę į sąžinės laisvę. Bet mum čia rūpi ne teorinis pripažinimas, o praktinis to pripažinimo pritaikymas. Kardinolas čia suminėjo konkretų pavyzdį. Sovietų Sąjungoje ir jos valdomuose kraštuose yra draudžiama mokyklose mokytis religijos. Tuo tarpu studentai yra priversti mokytis vadinamo "Mokslinio ateizmo", tarytum tai nebūtų labai grubus sąžinės laisvės pažeidimas.

Vienos arkivyskupas, be to, atkeipė dėmesį, kad marksistai religijos laisvę ir žmogaus teises, pavyzdžiui, aptaria visai kitaip, negu tai yra priimta tarptautinėje teisėje. Mes vartojame tuos pačius žodžius — kalbėjo kardinolas, — bet juos interpretuojame visai kitokiu būdu.

Nepaisant ilgų persekiojimų, — tęsė kardinolas Koenig, — pačioje Sovietų Sąjungoje kyla naujas religinis atgimimas. Sovietiniai marksistai turėtų pagaliau įsitikinti, kad religijai nėra lemta sąvaime išnykti, kaip norėtų marksizmo teoretikai. Gyvenimo tikrovė kaip tik yra priešinga. Sovietinis valstybės ir partijos aparatas stengiasi prievartos priemonėmis sulaukyti religinį atgimimą. Kardinolas čia suminėjo daug konkrečių pavyzdžių, kaip yra areštuojami ir teisiami kunigai ir pasauliečiai tikintieji, kaip jie yra diskriminuojami darbovietėse ir mokyklose arba naikinami psichiatriinėse ligoninėse...

Sovietų Sąjunga Helsinkio konferencijoje išreiškė norą įsijungti į Europos valstybių bendruomenę, — baigė paskaitą Vienos kardinolas. — Tokia bendruomenė bus nereali tol, kol pagrindinės žmogaus teisės nebus visų vienodai gerbiamos ir ginamos.

DR. ELIZIEJAUS DRAUGELIO ATSIMINIMAI

ML skaitytojų raginami pradėdame toliau spausdinti dr. ELIZIEJAUS DRAUGELIO prisiminimus, kurie buvo nutraukti beveik prieš metus. Šie prisiminimai yra mūsų kolonijos brangus turtas, kurį daug skaitytojų labai vertina.

JAUNYSTĖ

Marijampolės vyrų gimnazijoje (1900-1909)m. Starapolė — Senapilė — Marijampolė.

1900 metaiais tėvai persikėlė į Šunų pradžios mokyklą. Tais pat metais aš buvau išvežtas į Marijampolę, kur mane priėmė į I gimnazijos klasę. Man pasiuvo uniformą — juodos gelumbės švarkelį ir kelnius. Virš matiko uniforminės kepurės — dvi sidabrinės raidės "M.T." tarp sukryžiuotų palmių šakučių. Gi paltas šviesiai pilkos gelumbės su sidabruotais sagučiais atrodė dar gražiau, įspūdingiau.

Taip staiga baigėsi kūdikystė ir prasidėjo jaunystė. Nugalėjus 8 metų gimnazijos kursą, turėjom gauti "brandos atestada", t.y. subręsti tapti vyrais. Kelias ilgas, spygliuotas, pilnas pagundų ir pavojų.

Rašydamas apie mokymasi gimnazijoje, negalima nepaminėti ir kitų dalykų, kas su tomis studijomis rįšosi: tenka paminėti ne tik šitos rusų gimnazijos įkūrimą, jos tikslą, mokytojus; tenka paminėti klasės draugus, su kuriais mokiausi, žaidžiau; su kuriais pradėjau įsitraukti į visuomeninį gyvenimą, arba susiginčyti dėl religinio įsitikinimo.

Viskas, viskas, net ir miestas darė mums įtakos ir formavo mūsų būdą bei įsitikinimus.

Mūsų miestas XVI amž. vadinosi Pašešupiai, nes kūrėsi prie gražios, apdainuojamos Šešupės. 1736 met. bažnyčios kronikoje jis tapo pavadintas Starapole. Aušrininkai greit tą pavadinimą sulietuvino ir mano laikais (po 1900 m.) jau savo miestą vadinome tik Senapole.

Tačiau Marijonai greta seno miesto kūrė savąjį ir apie 1758 metais jį pavadino Marijampole, ir šitie du vardai lygiagrečiai buvo vartojami ligi maskoliai bolševikai pakeitė Kapsuko vardu; mat jiems parsidavęs Mickevičius vadinosi Kapsuko slapyvardžiu, kur gyveno ir mokėsi Marijampolės gimnazijoje.

1792 metais Stanislovas Augustas tam miestui, įsikūrusiam tarp Šešupės ir Javonio upelio, suteikė oficialiai miesto teises ir pavadino Marijampole. Taigi jau 200 metų kaip tokiu pavadinimu miestas gy-

vuoja.

Tačiau mes gimnazistai dar ne-kvaršinom sau galvos tomis istorinėmis, "plonybėmis", ir savo miestelį mielai vadindavom Starapole. Taigi buvome dar gerokai paveikli lenkų įtakos ir vartojome nemažą lenkiškų bei rusiškų barbarizmų. Paveikus kai kuriems patriotams (Kriaučiūnas, Kriščiukaišis, Arminas) mes pradėjom kratytis svetimybų ir grynyti savo kalbą. Taip atsirado Senapilė.

Marijampolė — Starapolė — Senapolė buvo didžiausias Sūdavijos miestas, kuris dar 1797 ligi 1807 buvo Prūsų valdžioje. Iš žymesnių įvykių, apie kuriuos mes girdėjome, tai kad 1812 met. Kvietiško dvare buvo sustojęs su savo štabu prancūzų maršalas Nay. Ir tų pat metų gale buvo apsistojęs su likučiais sumuštos pakrikusios armijos daliniais pats Napoleonas. 1831 met. IV. 10 d. lietuviai sukilėliai kovėsi su maskoliais, kur Liepyne, pralaimėjus mūsų, ir buvo palaidoti.

Liepynas jau buvo gerokai suseņęs: medžiai stori, kiti viduryje stuobrio išpuvę ir daug šakų ant viršūnių nulaužta.

Mes mėgom Liepyną ir kartais jame lakstydavom. O kartą jį pasirinkom net kovos lauku... Taip, tai tikrai buvo, nesijuokit. Kaip kitur, taip ir mūsų gimnazistų tarpe atsirado gana karingų, pasinešusių kovoti dėl gimnazistų prašmatnumo prieš "škaliokus" (t.y. pradžios mokinius), ir t.t. ir t.t. Žodžiu, buvo sutarta persirungti, kas katrą nugalės? Gimnazistai ar mokiniai? Vieną gražią dieną Liepyne susirinko 2 armijos ir susitelkę jo priešingose pusėse, pradėjo puolimą. Priešai buvo apsiginklavę vienodai: akmenimis, lazdomis, arba rykštėmis. Dvasios karingumui sukelti vartojo garsius iššūkius. Tulą laiką persvaros neturėjo nė viena, nė kita pusė. Abiejuose pusėse dalyvavo maždaug po vienodą skaičių kovotojų, maždaug po šimtą. Ir kaip pasipila krūva akmenų, tai gimnazistukai manievrudami pasitraukia atgal, į liepų tankumyną, bet karingų šūkių uždegti veržiasi pirmyn ir "škaliokus" nubloškia atgal, o paskutinį kartą net taip juos prispaudė, kad jie neišlėkė ir pasileido per Kvietiško dvaro dobilieną link vieškelio. Kovos finalas buvo toks: dvaro užvaizda, pastebėjęs, kad vaikagalčiai klampoja dobilieną (buvo pavasario laikas),

raitas pasitalkinęs pora metais ginkluotų kumiečių, atsiskubino link Liepyno. Tiek puolėjai, tiek besiginantieji pakriko ir pamokoje kartu spruko atgal link miesto.

Kadangi aš su pora savo draugų aktyviai mūšyje nedalyvavom o buvome tik stebėtojai, tai prijoges užvaizda mums nieko nesakė, tik išmetinėjo, kad vaikai mina dobieliną. Mes diplomatiškai tam pritarėm, ir nugalėtojas nujojo atgal.

Atrodo, kad ir vaikuose karingoji protėvių dvasia nebūna išnykusi.

Senapilė, mums didesnių miestų nemačiusiems, atrodė jau dideliu miestu. Turėjo apie 10-15 tūkstančių gyventojų. Ypač jeigu priskirti priemiesčiams — Degučius, Tarpučius, Kumelionis ir kitus.

Dauguma gyventojų, aišku buvo lietuviai. Paprasti miesčionys, darbininkai. Baigusių aukšt. mokslą inteligentų buvo mažai. Vienas kitas mokytojas, keli kunigai, berods pora gydytojų — tai ri viskas.

Buvo keliolika lenkų ir keliasdešimt sulenkėjusių. Ir Marijonų vienuolyno paskutinis belikęs senukas vienuolių generolas vadinosi Senkevič. Mat maskoliai buvo uždraudę priimti jaunus kunigus į kongregaciją, kad tuo būdu ji išmirtų. Keli tūkstančiai žydų daugiausia vertėsi prekyba, amatais, turėjo krautuves ir amatų dirbtuves. Turtuolis Essas turėjo garinį malūną. Vokiečių, arba kaip juos mes vadindavom, prūseliai buvo vos keli: vienas vietinės bažnytelės pastorius, kitas 2 aukštų namo (kas tada buvo retenybė) savininkas turėjo dešrinę. (taip vadina mos "arbatinės" dešros buvo visų mėgiamos). Keletas gyveno priemiestyje ir turėjo ūkius. Vieną simpatišką prūsėlį, pavarde Liudviką Toną, dėl jo draugiškumo pamėgau ir susidraugavau. Tai galėjo būti tipišku Prūsų lietuviu, tik žinoma užneštu "vokiškos kultūros". Tačiau, matyt atgavus Lietuvai nepriklausomybę, vėl atlietuvojė, kad vėliau prisiglaudus Klaipėdos kraštui prie tėvynės, buvo paskirtas net Pagėgių lietuvių gimnazijos direktorium, kurią vedė labai gerai. Jis ir dabar gyvena tremtyje J. A. Valstybėse. Pirmojo Pas. Karo metu gyveno Kaukaze,

Lituanistikos katedros metai

PLB VALDYBOS IR PLB FONDO TARYBOS PAREIŠKIMAS

Mieli Pasaulio Lietuviai,

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba, vykdydama PLB Seimo nutarimą, 1981 metų lapkričio mėnesio 20 dieną pasirašė sutartį su Illinois Universitetu Čikagoje steigti pirmąją ir amžiną laisvajame pasaulyje LITUANISTIKOS KATEDRĄ (The Endowed Chair of Lithuanian Studies) su 750,000 dolerių fondu, kurio palūkanos finansuos jos darbą. Pagal sutartį, pats universitetas skyrė 150,000 dolerių, o PLB pažadėjo surinkti 600,000 dolerių iš pasaulio lietuvių per penkerius metus.

Iki šiol daugiau negu 1200 lietuvių iš pasaulio kraštų suaukojo apie 300,000 dolerių ir JAV Lietuvių Fondas pridėjo 60,000 dolerių. Lituanistikos Katedra pradėjo savo mokslinį darbą 1984 metų rugsėjo mėnesį su pirmuoju jos vedėju prof. dr. Bronium Vaškeliu ir pirmaisiais lituanistikos studentais, siekiančiais magistro bei doktorato laipsnių.

Jau veikianti Lituanistikos Katedra yra didžiulis kultūrinis bei mokslinis laimėjimas, garbė ir pasididžiavimas ne tik išeivijos lietuviams bet ir visai lietuvių tautai. Katedra yra visų pasaulio kraštų lietuvių institucija, už kurios steigimą ir jos pažadų įvykdymą yra atsakinga Pasaulio Lietuvių Bendruomenė.

Kadangi Lituanistikos Katedros įsteigimo sutarties išpildymui dar turime surinkti apie 240,000 dolerių, PLB valdyba ir PLB Fondo taryba sausio 26-27 d.d. posėdžiuose nutarė *1985 metus skelbti Lituanistikos Ka-*

vedė kazokaite ir augina sūnų. Jis beveik kartu su manim studijavo Maskvos universitete matematiką. Apie Liudviką Toną aš dėl to tiek daug parašiau, kad jis davė pirmas pamokas tapybos meno, jis sužadino manyje "menininko gyslelę", jis supirko visą kas reikalinga piešti paveikslus. Jis man nupirko ir padovanojo šepetukus, įvairių dažų, palitrą, atatinamo audeklo ir t.t. Visa tai galėjo padaryti tik Maskvoje, nes Marijampolėje anais laikais to dar nebūdavo.

(Bus daugiau)

tedros metais ir kviesti visą lietuvių išeiviją bei jos organizacijas prisidėti prie šio vajeaus įgyvendinimo iki šių metų galo.

Katedros steigimu, lėšų telkimu, teisiniais ir kitais jos reikalais jau nuo 1979 metų rūpinasi PLB valdybos tiems tikslams specialiai įsteigtas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Fondas (Lithuanian World Community Foundation). Šio fondo dabartinės vadovybės pusę narių sudaro JAV LB pareigūnai, ir kitą pusę — PLB pareigūnai. Lėšom telkti yra sudaryti ir jau veikia komitetai JAV-se, Kanadoje, Australijoje, Anglijoje, Kolumbijoje, Šveicarijoje ir V. Vokietijoje. Fasižadėtą Illinois universitetui 600,000 dolerių sumą galutinai įmokėjus ir Lituanistikos Katedros steigimo darbą baigus, PLB valdyba tarsis su JAV Lietuvių Bendruomene dėl tolimesnės Katedros globos. PLB Seimas bus prašomas susitarimą patvirtinti.

Dėkojame visiems pavieniams aukotojams, organizacijoms, klubams, spaudai, radijui, parapijoms, Katedros lėšų telkimo komitetams ir įgaliotiniams, Kanados ir JAV Lietuvių Fondams ir kraštų Bendruomenėms už surinktas aukas, ypač JAV LB švietimo Tarybos pirmininkui Jonui Kavaliūnui už nuoširdų darbą vadovaujant JAV LB lėšų telkimo komitetui, ir tikimės tolimesnės visų paramos iki Katedros steigimo darbas bus užbaigtas.

Tad dar kartą kviečiame visus jungtis į Lituanistikos Katedros galutinį lėšų vaju. Visos aukos JAV ir Kanadoje gali būti nurašomos nuo mokesčių (IRS I.D. No. 36-3097269). Čekius ir testamentinius palikimus rašyti LITHUANIAN WORLD COMMUNITY FOUNDATION vardu ir siūsti 5620 S. Claremont Avenue, Chicago, IL 60636, USA.

PLB Valdyba ir PLB Fondo Vadovybė: Vytautas Kamantas, PLB valdybos ir PLB Fondo tarybos pirmininkas.

Dr. Tomas Remeikis, PLB valdybos pirm. pavaduotojas ir PLB Fondo tarybos narys. Nijolė Balzarienė, PLB Fondo reikalų vedėja.

Rimantas Dirvonis, PLB valdybos vicepirmininkas.

Mykolas Drunga, PLB valdybos vicepirmininkas ir JAV LB tarybos narys.

Algimantas Gečys, PLB valdybos vicepirmininkas ir JAV LB tarybos narys.

Gintaras Grušas, PLJS pirmininkas ir PLB valdybos narys.

Birutė Jasaitienė, PLB valdybos vicepirmininkė, PLB Fondo tarybos narė ir JAV LB tarybos narė.

Stasys Jokubauskas, PLB vicepirmininkas, PLB Fondo tarybos narys ir išdininkas.

CURSO AUDIOVISUAL

**DO IDIOMA LITUANO
POR CORRESPONDÊNCIA**

Facilidade de aprendizado — Acompanha fitas cassettes

Para maiores informações

Rua Juatindiba, 28

Fone: 273-0338

03124 São Paulo, SP.

ATEITININKŲ ŽODIS

LIETUVIŲ SAJUNGOS MOTINOS DIENOS PIETŪS

Neseniai grįžau iš Sąjungos salės. Norėčiau pakalbėti apie Motinos Dienos Šventę. Geri pietūs Sąjungoje yra jau tradicija. Šį kartą buvo ne tik pietūs, bet ir motinų pagerbimas Motinos Dienos proga. Dar veikė bazaras paminklo statybos naudai. Tikiu, kad dar daug metų, ta tradicija bus išlaikyta. Noriu padaryti vieną pasiūlymą. (Sugestão). Reikėtų surasti vietos ir laiko šokiams. Jaunimui nusibosta ilga prie stalo sėdėti. Jeigu būtų šokiai ateitų daug daugiau jaunimo. Jaunimas galėtų padaryti ir kultūrinę programą. Aš norėčiau matyti salėje daugiau jaunimo, todėl ir darau šitą pasiūlymą.

Douglas Saldys

LAUKIAM ATVAŽIUOJANT ARVYDO ŽYGO

Liepos mėnesį žada atvažiuoti svečias ir draugas mums visiems gerai pažįstamas Arvydas Žygas. Mes turime padaryti planą, kad kuo geriausiai pasinaudotume jo buvimu čia. Pirmiausiai turėtume surengti gražias sutiktuves, nes Arvydas tikrai yra vertas (ele merece pagarbos). Po to turėtume Lituanikoje padaryti stovyklą. Kad pasitraukę nuo miesto triukšmo ir kasdienos rūpesčių geriau galėtume pasinaudoti Arvydo žiniomis, patyrimu ir draugiškumu. Mes tikimės, kad jo atvykimas bus naujas impulsas mūsų veikimui ir visam kolonijos gyvenimui. Prisimenam jo paskutinį buvimą mūsų tarpe. Tai buvo gyvas ryšys su viso pasaulio lietuviais. Jis mus suartino ne tik su Amerikos lietuviais, bet taip pat ir su Lenkijos, Suvalkų Trikampio, Punsko lietuviais. Kiek išmokom, kiek sužinojom. Buvo gera ir linksma. Jis ne tik moko, perduoda žinias, bet ir įkvepia. Pasidalina, uždega savo jėga, entuziazmu, pakilusiu nuotaika. Kartu su juo darosi lengva dirbti. Galima dirbti su užsidegimu.

Stasys Žūtautas

GINKIME SUIMTUOSIUS

1983 metais Lietuvoje buvo nuteisti sunkiomis bausmėmis (dvylikai metų kalėjimo ir katargos) kunigai A. Svarinskas ir S. Tamkevičius. Jų nusikaltimas, kad rūpinosi jaunų žmonių religiniu sąmoningumu. Kad stengėsi būti gerais kunigais, kurie stengėsi tarnauti Deivui ir žmonėms ir nenusilenkė neteisingiems komunistinės valdžios potvarkiams, persekiojantiems bažnyčią. Gyveno pagal

principą: "Dievo reikia labiau klausyti negu žmonių.

Šiandien kunigas Svarinskas ir Tamkevičius yra įkalinti Sibiro vergų stovyklose. Bet jų padėtis nėra beviltiška. Mes galim jiems padėti. Koku būdu mes galim jiems padėti? Lietuvių kilmės jaunimas visam pasaulyje renka parašus už kalinių kunigų išlaisvinimą. Brazilijos ateitininkai taip pat organizuoja parašų rinkimą. Tie parašai yra mūsų protestas prieš sovietų valdžios nusižengimą savo pačios konstitucijai. Tie parašai parodo sovietų valdžiai, kad pasaulis žino, kas dedasi už geležinės uždangos ir reikalauja teisybės ten gyvenantiems.

Rinkime parašus visur. Rinkim parapijose, mokyklose, darbe, draugų ir kaimynų tarpe ir visur kitur, kur tik galime.

Robertas Jonas Saldys

DIEVO ŽODŽIO APMĀSTYMAS

Šios dienos (Penktojo Velykų Sekmadienio) Evangelija mums kalba apie Vynmedžio prilyginimą. Kristus yra Vynmedis, o mes jo šakelės. Šaka negali gyvuoti atskirta nuo kamieno. Mes atskirti nuo Kristaus, esame dvasiškai mirę. Prisiminkime, kad vienintelis dalykas, kuris mus atskina nuo Kristaus yra nuodėmė. Tai jeigu norime likti ištikimi Kristui, turime vengti sąmoningo Dievo įžeidimo, pasipriešinimo Jo valiai, nepaklusnumo jo įsakymams. Mes, ateitininkai, turime pasiryžti būti Kristaus sekėjais, jo mokslo nešėjais ir skleidėjais.

Evangelijoje Kristus dar sako, kad šaka turi duoti vaisių. Tai reiškia — mūsų dvasinis gyvenimas turi būti vaisingas malda ir gerais darbais. Gyvenimo pavyzdžiu skleiskime Kristų brolių tarpe. Šaka, kuri neduos vaisių, bus dangaus Tėvo nukirsta, sudžius ir bus sudeginta. Cituoju Moksleivių Ateitininkų Sąjungos aplinkraštį Nr. 3. Nes jo mintys sutampa su Evangelijos mintimis: "Jeigu skaitome, save ateitininkais, privalome priimti Kristaus mokslą, kaip pagrindinę ir absoliučią savo gyvenimo gairę ir pagal ją, vesti savo gyvenimą, savo mokslą, savo darbą, savo pramogą, savo būsimos profesijos pasirinkimą, visą savo gyvenimą".

"Ateitis turi būti su Kristumi, arba

je Kristaus nėra ateities" — (Ateitininkų Credo").

L.M.J.B.

ATEITININKAI ŠV. POVILO MIESTE BRAZILIOJE

(Straipsnis rašytas "Ateičiai")

Buvome paprašyti, aprašyti dabartinę ateitininkų veiklą Pietų Amerikoje. Kiek mes žinome kituose Pietų Amerikos kraštuose organizuoto ateitininkų veikimo nėra. Gal vienur kitur yra keletas sendraugių atvykusių su tremtiniais, bet organizuoto veikimo turbūt neišvystė. Todėl ribojamės tik São Paulo ateitininkų aprašymu. Tiesa mūsų ateitininkai buvo nuvykę į Urugvajų ir Argentiną su viltimi ten paskleisti ateitininkišką idėją. Urugvajuje į mūsų nuvežtą pasirodymą susirinko nemažs būrys jaunimo bet tik su viena mergaite tegalėjom susikalbėti lietuviškai. Kai bandėme sušaukti juos į susirinkimą, nepavyko. Argentinoje, kadangi buvo atostogų metas, o Buenos Aires neturi pajūrio, tai dauguma žmonių išvažinėja, mes tesutikom visai mažai jaunimo. Tokias pastangas darė ir tuometinis Federacijos vadovas Dr. Kisielius Jaunimo Kongreso proga lankydamas Pietų Ameriką, bet ir jo pastangos neatnešė vaisių. Išleidome į Marčias Venecuelon mūsų mielą Aleksandrą Saldytę, vildamiesi, kad gal jei pasiseks įžiebtį ateitininkišką kibirkštį bet bent iki šiol ir jai dar nepasisekė.

São Paulyje mūsų veikimas siaurėja. Su kiekviena nauja karta turime kaskart vis mažiau jaunimo kalbančio lietuviškai. Nėra atskirų sąjungų veikimo. Susirenkam kartu moksleiviai, studentai ir jaunieji sendraugiai. Ir taip susirenkančiųjų skaičius turbūt neperšoka pusantro tuzino. Dalyvaujam Vasario 16 minėjime. Dalyvaujam su vėliava. Meninėje dalyje daug kartų pastatę gyvus paveikslus, iscenizacijas, seniau ir vaidinimus. Kartais mūsų atstovas kalba ir oficialioje dalyje. Vasario 16-tosios minėjimas yra didžiausias lietuvių kolonijos susibūrimas, jei neskaityti Velykų Ryto procesijos.

Didžiausias paskutiniųjų 5 metų ateitininkiškas įvykis buvo Arvydo Žygo atsilankymas. Dar ir šiandien mus gaivina jo vadovautos stovyklos Lituanikoje prisiminimas. Išmokom daug lietuviškų

ADVOCACIA E IMÓVEIS

EDSON DEOMKINAS

Direito CIVIL - Dir. CRIMINAL

Direito TRABALISTA

Av. Novo Horizonte, 213 - Conj., 2

COMPRAS - VENDAS -

ADMINISTRAÇÃO DE BENS

Vila Sacadura Cabral - S. André

FONE: 449-4379

senų dainų, pagilinom ideologines žinias, susipažinom su lietuviškom tradicijom. Pastatém net du vaidinimus, ne tik stovykloje ir vėliau lietuviškai kolonijai pakartojus. Tai buvo "Kiškių Sukilimas" ir "Lietuviškos vestuvės". Studijavom net lietuvių literatūrą, tiek poeziją, tiek prozą. Keli iš mūsų, po Jaunimo Kongreso Europoje buvom su Žygu Suvalku Trikampyje, ten turėjom progos dalyvauti lietuviškose Žolinėse. Su Žygo pagalba tokią šventę suorganizavom Vila Zelinos Parapijoje.

Vienas kitas iš mūsų negausaus būrio atsiskiria ir išvyksta į kitus kraštus. Paskutiniaisiais metais dantų gydytoja Saldytė ištekėjo į Venecuelą, o inžinierius Aleksandras Valavičius studijoms išvyko į USA, jo jaunesnysis brėlis Andrius, Brazilijos kariniu laivu keliauja po pasaulį. Kartais kokia nors proga, kaip išleistuvių, o kartais ir be didelės progos susirenkam prie šventiško stalo, ar tai klebonijoje ar Lituanikoje. Jau nepajėgiau suorganizuoti stovyklos, nes vieni dirba, kiti mokosi, tretį laiką egzaminus į Universitetą. Bet savaitgalio išvykai į Lituaniką dar vis ištrūksta. Kartū pasimeldžiam, padiskutuojam, padainuojam ir pabūname kartu. Lituanikoje mes turime Ateitininkų Pauksmę, tai natūrali akemny ir medžių šventovė. Visi sutinka, kad tai pats gražiausias Lituanikos kampelis. Išvykos proga mes savo kampelį iš naujo sutvarkom. Kai kada surengiam dvasinio susitelkimo dieną. Kunigo Vytauto viešnagės proga bandém sušaukti sendraugių suvažiavimą. Susirinko nedaug.

Jau daugiau kaip metai "Mūsų Lietuvoje" leidžiam "Ateitininkų Žodį". Ateitininkų Vėliava visuomet plevesuoja Velykų procesijoje.

Viena iš mūsų p. Lucija Jodelytė Butrimavičienė dėsto S. Paulo Katalikų Universitete Lietuvių kalbos ir kultūros kursuose. Mūsų būrelis padidėjo vienu nariu., kuris ateitininku pasidarė Vasario 16-tosios Gimnazijoje ir dabar grįžo į mūsų tarpą. Jis turėjo progos aplankyti ir Lietuvą. Jo vardas Markus Lipas. Lucija Banytė vadovauja jaunimo chorui "Volungei".

Svarbiausiaa veikimo taškas mūsų mėnesiniai (nors ne visuomet susirenkam kas mėnesį) susirinkimai. Jie mus

LIUDNA SUKAKTIS

PRIE JALTOS AUKŲ PAMINKLO

Vasario 4 d. teko dalyvauti mitinge prie Jaltos paminklo Londone, kurį suruošė pavergtųjų Rytų Europos egzilų organizacija, Jaltos susitarimo aukoms prisiminti.

Pats paminklas savo išvaizda priminė didelį kapą, o tūkstantinė mitingo dalyvių minia atrodė kaip didžiulė laidotuvių procesija. Sustoję aplink paminklą tylūs, susikaupę, turbūt skaudžių įvykių prisiminimuose paskendę. Trylika pavergtųjų tautų vėliavų, su užrašais ant jų, ženklino jų atstovų dalyvavimą. Moterys verkė, vyrų rimti, sustingę veidai rodė jų vidinį skausmą. Juk ta sutartimi prieš 40 metų buvo palaidota jų kraštų laisvė ir klestėjusis gražus gyvenimas. Daugumoje žilagalviai, bebaigiantieji savo amžių, arba vidutiniškai prisimenantieji anuos laisvės laikus ir laimingą gyvenimą. Su jais jų jaunesnis atžalynas trokštąs teisybės savo tėvų žemei.

Mitingas pradėtas, kaip ir tinka tokiai

palaiko ir jungia. Susirinkimuos diskutuojame kokią nors temą, darome planus ateičiai. Susirinkimuose rašome ir mūsų rašinius "Ateitininkų Žodžiui". Dažniausiai rašome susirinkime diskutuota tema. Kiekvienas rašo mintis, kurios jam atrodo svarbiausios. Labai džiaugiamės kai randame "Ateitininkų Žodžio" mintis perspausdintas "Ateityje". Džiaugiamės, nes tada mūsų rašinius skaito ir kiti, ne tik mes patys. Mes mylime Lietuvą, nors ją labai mažai pažįstame. Sielojamės jos nelaimėmis. Ir norime kuo nors prisidėti prie jos laisvės vilties. Dabartiniu metu iš Amerikos paskatinti renkame parašus dėl kunigų Svarinsko ir Tamkevičiaus išlaisvinimo.

Paskutiniam ateitininkų Kongrese turėjome tris atstovus: S. Saldytę (send.) D. Saldį (stud.) ir L. Banytę (moksl.). Šiomet jau rengiamės siųsti bent vieną atstovą. Ar galėsime pasiųsti daugiau? Priklausys nuo to ar amerikiečiai mums padės nuvažiuoti. Sveikiname Kongresą. Mes čia Pietų Kryžiaus Šalyje, nežiūrint visų sunkumų, dar esame gyvi.

GARBĖ KRISTUI.

Nilza Gužikauskaitė

sukakčiai, pamaldomis gretimoje Brompton Oratorijoje, kur dalyvavo ir bendrai mišias atnašavo visų pavergtųjų tautų dvasiškiai ir apaštališkasis nuncijus D. Britanijai. Visi meldėsi už Jaltos sutarties aukas.

Kalbėtojai prie paminklo smerkė okupanto neteisingą elgesį, peikė nesilaikant duotųjų pasižadėjimų, bet jų kalbose skambėjo bejėgiškumas kuo nors padėti toms aukoms.

Minia skirstėsi tyliai iš aikštės, lyg po laidotuvių apeigų, lyg vengdami sudrumsti tą rimties nuotaiką.

Vaizduotėje stojosi anos tragiškos scenos, vykusios Golgotos papėdėje prieš beveik du tūkstančius metų. Ten buvo pamerktas nekaltas žmogus, kalbėjęs ir skelbęs tiesą ir už tai mirė baisioje kančioje. Minia ir ten stovėjo apstulbusi, moterys ir ten verkė, ir ten visi žinojo ir matė, kad kaltinamas nekaltas žmogus, Pilotas plovėsi rankas ženklan nekaltybės įrodymui, bet vis tiek atidavė jį budeliams ir toliau kankinti ir nukryžiuoti.

Ta baisi tragedija kartojasi ir vėl. Nors ir po beveik dviejų tūkstančių metų, nors ir civilizacijos aukštumoje, ją matome visoj jos nuogybėj.

Gal tad ir tiko pradėti mitingą pamaldomis, sudedant savo tautų kančias ir viltis ant Kristaus kančios altoriaus.

MŪSŲ ŽINIOS

Halina Mošinskienė

POBŪVIS RIMTOMIS TEMOMIS

Simpoziumas, įvyko š.m. gegužės m. 11 d. V. Zelinoje Jaunimo namuose, Šv. Juozapo parapijos pavėsyje, "salėje" priklausančioje L.K. Bendruomenės chorui. Atvirai pasakysiu – kaimo kluone būdavo jaučiau ten tėviškėje, kaip čia, kur rodėsi ką tik praskridę "bombonėšiai" išdraskė lubas, o pro stogo plyšius pūtė Antarktikos vėjo gūšiai.

Tiek to: "Ne mano daržas, ne mano pūpos".

Gaila tik, kad aukos ir svajonės patriotų lietuvių kt. teko. Čia, įsteigtoje prieš gal 50 metų parapijoje, susirinkome atgaivinti lietuvišką mokyklą, kuri dar "žiburiuoja" geros valios pasiaukojusiai p-lei Liucijai Banytei, mažamečių šeštadienio pobūviuose. – "Žarijos" dar neužgėso ir B. Lietuvių Bendruomenės tikslas atgaivinti lietuvišką mokyklą ir tuo pačiu jaunųjų kartą įsamoninti savo tėvų ir protėvių kalbai. Kad PUC

Dra. HELGA HERING

MÉDICA – GYDYTOJA

HOMENS SENHORAS CRIANÇAS

Rua Quartim Barbosa, 6 – B. do Limão
Fone: 265-7590

De 2a a 6a. das 8 às 12 hs. e das 14 às 18 hs.

KALBAMA LIETUVIŠKAI

PARDUODAME

automobiliams

SKYDELIUS su grandinėle raktams LIPINĖLIUS – adesivos
Chaveiro com emblema Vytis e bandeira

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJ

universiteto kursuose sulauktume lietuvių kultūros ir kalbos gausos, taip nesunkiai prieinamomis sąlygomis studentų. Tuo pačiu užkirsdami kelią beprasmingam nutautėjimui, likučių senosios kartos, kuri savo jaunosios kartos kartą apvainikuotas Lietuvos laisvės vainiku.

Br. L. Bendruomenės pirmininkas Jonas Tatarūnas keliais iškalbingais žodžiais pakvietė prelegentę pasisakyti dėl rūpimo lietuviškos išlaikymo Brazilijoje.

H. Mošinskienė griežtai ir užsispyrusiai tvirtino, kad be tėvų pagalbos, lietuvių kalba negali įtaigoti vaikų jos mokytis, jei jos negirdi namuose, jei namuose kalbama svetima kalba. Tai yra taikoma ypač jaunosioms lietuvių šeimoms, kur abudu tėvai lietuviai vengia lietuviškai savitarpyje kalbėti, o kodėl? — Nei vienas nepasisakė.

Kiekvieno sąžinė yra jo intymus kampeelis.

Daug pasisakyta, daugeliui nepatiko palyginimai su Š. Amerikos lietuvių veikla, esą anglų k. daug sunkiau išmoksama kaip portugalų.

Kalbas išmoksta pats primityviausias, jei jau reikia "pavalgyti" — O išmokti jas, kad pažinti savo tėvų šalį ar savo prarastą tėvynę, reikia patriotizmo įsivymonimo. Neužsigaukite, bet mokykitės iš japonų, arabų, žydų, vokiečių ir kt. kuriems portugalų kalba yra daug sunkiau "įkandama", kaip lietuviams anglų kalba. Kodėl? — Nes vokiečių spaudžiami prūsai susiliejo su vokiečiais, o Gudija — su rusais. — Brazilijoje? — su portugalais. Ir toje dabartyje — vėl rusai užgožė mūsų kalbą. Anglų k. germanizmų turinti, nėra sunki, daug lengviau ją išmokti negu taisyklingai vokiškai. Tenka atmesti šį argumentą.

Kalba yra šeimos siela — genties ir tautos siela. Kol jinai gyva — gyvens ir tauta. Jos išsižadėjus, nėra kelio atgalios.

Turiu pripažinti, kad šitame simpoziume, pajutau labai teigiamą pritarimą lietuviškos mokyklos steigimui, ypatinai iš jaunimo pasisakymų. Kaip ją atgaivinsime, kokia jinai bus, bet esu dėkinga visiems, kurie šiuo klausimu domisi ir tikiuosi, kad bendra susipratimo pagalba atgaivinsime lietuvišką mokyklą., S. Paulyje, nežiūrint nuotolių, pavojų, kuriuose kiekvienas mūsų grįžta iš

ANAPUS MARIŲ

Venancijus Ališas

Paminėti Prel. Aleksandro Armino 10 metų mirties sukaktuves Ateities Literatūros Fondas (Chicago) išleido jo poezijos rinktinę. Toje pačioje knygoje, trumpa įžimaus dvasiškio ir poeto biografija. Knygą galima gauti abejose lietuvių parapijose ir pas Joną Tatarūną, Av. Zelina, 1.135 tel. 63-6344.

Knygos kaina 7 dol. (Cr\$.35.000).

užtrukusius posėdžius į namus. "Juk ir šuva kariamas papranta..." — O lietuviai? — Jau iš protėvių žinomas kelias, tik nepadėkime vilčių j "senų kraičių skrynią" pelėti. Dar blėstančio entuziazmo ugnį perduokime jaunimui, jei nebetekę šulų veržlumu žiburiuosime tamsoje.

Į mokyklų steigimo komitetą pakviesiti yra L. Bendruomenės: šiais paskelbtais Lietuviškos Mokyklos Metais sekančias asmenys: Jonas Valavičius, Jonas Tatarūnas, Alf. Petraitis, Kun. Pr. Gavėnas, Vera Tatarūnas, Eug. Bacevičienė, Stasys Žūtautas, Liucija Banytė, Flavius Bacevičius, Halina Mošinskienė.

— Ši komisija — komitetas susirenka š.m. birželio 14 d. 19 val. vak. B.L.Sąjungoje - Alianča patalpose liet. mokyklos steigimo tolimesnių planų sprendimui ir vykdymo gairių nustatymui.

LIETUVIŲ TAUTODAILĖS IR RANKDARBIŲ MOKYKLA — KURSAS

Mes Brazilijoje praleidome daugelį metų be lietuviškos mokyklos ir todėl dabar suprantame, kodėl taip smarkiai sumažėjo lietuviškai kalbantis jaunimas. Neseniai skaitėme kpt. J. Čiuvinso ir ponios H. Mošinskienės straipsnius raginant mūsų organizacijas į svarbų ir reikalingą lietuviškos mokyklos ir kursų atgaivinimą. Naujoji Lietuvių Bendruomenės Valdyba pradėjo konkrečius žingsnius šiam reikalui nagrinėti ir jau pereitą šeštadienį gegužės mėn. 11 dieną sušaukė specialių visuomenininkų susirinkimą.

Muziejaus ir Arkyvo Komisijos Pirmininkė Aldona Valavičienė jau trys metai ruošia ir vadovauja Lietuvių Kolonijos pasirodymui Imigrantų Kultūrinėje Parodoje, kuri įvyksta kiekvienais metais S. Paulyje Ibirapueros parko Biennial rūmuose ir kur dalyvauja virš 30 tautų. Šitoje parodoje pasirodo taip pat mūsų jaunimo dainų ir šokių grupės Nemunas, Rūtelė ir Volungė. Jaunimas dalyvauja, šoka dainuoja, prisideda darbu prie parodos sustatymo ir savo disciplinuotu veikimu gauna užtarnautą pagarbą iš parodos vadovų ir visų kitų tautų atstovų bei dalyvių.

Jaunimas pasirodo pasipuošęs tautiškais rūbais. Šitų rūbų paruošimas, išsiuvinėjimas ir audimas duoda daug išlaidų, darbo ir rūpesčių mūsų jaunuolėms, nes tautiški rūbai pasižymi spalvų turtingumu ir raštų įvairumu.

Aldona Valavičienė pereinamais metais pastebėjo, kad mūsų grupių šokėjos neturėjo reikalingos orientacijos ir patari-

LIETUVIŠKOS SPAUDOS RĖMĖJAI
YRA SAVOS TAUTOS GYNĖJAI

mo, kaip gražiau ir tinklingiau pasiūti ir išsiuvinėti rūbus, sijinus, karūnas ir kaip geriau suderinti spalvas ir raštus. Pereinamais metais Nemunas važiavo į Šiaurės Amerikoje įvykstančią Lietuvių Šokių Šventę Cleveland mieste. Buvo reikalinga pagerinti šokėjų kostiumus. Merginos, Aldonos Valavičienės paorientuotos išsiuvinėjo ir gerai padailino per trumpą laiką savo tautinius rūbus.

Buvo pastebėta, kad ir šitoje srytyje mes užmiršome pamokinti jaunąją kartą ir jiems perduoti mūsų lietuviškų rankdarbių, juostų, audinių ir siuvinėtų raštų grožį. Šią siuvinėjimo, audimo techniką, spalvų suderinimą ir visas kitas darbų išpildymo paslaptis lietuvių moteris išmoko su didele meile ir kruopštumu ir per šimtmečius perdavė iš vienos kartos į kitą. Lietuvių sukūrė per šimtmečius mūsų tikrąjį liaudies meną, skirtingą, turtingą ir tikrai lietuvišką spalvose, raštuose ir išpildyme. Šis menas mus lydi rūbuose, namuose, balduose ir visoje aplinkumoje.

Prieš keliolika metų davė pamokas ir pasidarbavo lietuviškų rankdarbių paplatinimui ponios: M. Remenčienė, M. Vinknaitienė, Gurauskienė, V. Skurkevičienė. Deja jau nemažai metų ir čia atsidarė spraga, kurią dabar norima uždaryti, pradedant lietuviškų rankdarbių pamokas S. Paulyje.

Lietuvių Tautodailės ir Rankdarbių kursai prasidėjo ir vyksta kiekvieną savaitę ketvirtadieniais (Quinta-feira) nuo 14:00 iki 17:00 val. Lietuvių Sąjungos namuose rua Lituânia 67. Kursams vadovauja Aldona Valavičienė. Dalyvavimas laisvas, kviečiame dalyvauti visas mergaites jaunuoles ir ponias, kurios domisi ir nori geriau pažinti ir išmokti mūsų tautodailės rankdarbių ir raštų grožį.

Prašome užsirašyti per telef. 246-4193 Aldona, arba kursų ketu ketvirtadieniais per telef. 292-1434.

Ko resp.

VEIKLOS KALENDORIUS

Birželio 6: Msgr. Al. Armino 10-metis
Birželio 16: Gedulo Diena (pamaldos katedroj)
Birželio 23: Joninės Lituaniškoj (BLB)
Liepos : Šventkelionė į Aparecidą
Liepos 21: Dariaus ir Girėno minėjimas Lituaniškoj
Rugpiūčio 4: Tėvo Dienos minėjimas Sąjungoj
Rugpiūčio 28: Šv. Kazimiero konkurso premjavimas
Rugsėjo 8: Šilinė — Tautos šventė (šv. Kazimiero parapijoj)
Rugsėjo 22: Pavasario šventė Lituaniškoj (BLB)
Spalio : Spaudos diena
Lapkričio 10: BLSąjungos įsteigimo minėjimas
Gruodžio 31: Naujųjų Metų sutikimas

MŪSŲ ŽINIOS

LIETUVIŲ IMIGRANTŲ PAMINKLO VAJUS

Paminklo vaju eina pirmyn. Pereitą savaitę Muziejaus ir Arkyvo Komisijai buvo įteiktas stambus paramos čekis Cr.600.000 sumoje. Aukojo Juozas ir Nair Vasiliauskai.

Už šią stambią paramą dėkojame industrialui ir buvusiam Lietuvos Sąjungos pirmininkui p. Vasiliauskui ir esame tikri kad šį gražų pavyzdį paseks ir kiti mūsų kolonijos pramonininkai bei prekybininkai.

Dabar aukotojų yra 59 ir bendros aukos atsiekė Cr.5.612.850 cruzeiry sumą.

ATVYKSTA BIRUTĖ JASAITIENĖ

Birutė Jasaitienė, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Vicepirmininkė švietimo ir kultūros reikalams, atvyksta šį šeštadienį, gegužės 18 dieną, 16,20 val. per Aerolinas Argentinas. BLB-nės pareigūnai ją pasitiks Guarulhos Aerodrome.

Garbinga viešnia, sekmadienį, gegužės 19, 16 valandą, Tėvų Saleziečių Parapijos salėje padarys pranešimą.

BLB-nės nariai bei visi lietuviai ir veikėjai kviečiami pranešime dalyvauti.

BLB-nės Valdyba

DAR VIENAS LIETUVIS "API" NARYS

Balandžio 30 dieną São Paulo "Casa do Jornalista" auditorijoje, miesto centre, vyko iškilmingas API – Associação Paulista de Imprensa" posėdis. Buvo pristatyta nauja Organizacijos valdyba, kurios pirmininku buvo perrinktas didelis lietuvių bičiulis, dr. Paulo Zing; gavo garbės diplomą laikraščiai "A Notícia" de S. José do Rio Preto, "A Cidade" de Ribeirão Preto ir "A Região" de Osasco. "Associação Sul-Mineira" mini šiemet savo veikimo sidabrinį Jubilėjų, todėl ji buvo iškilmingai pagerbta. Buvo atidengta buvusio DIARIO

Šio "ML" numerio GARBĖS LEIDĖJAS

ŠV. JUOZAPO VYRŲ BROLIJA

Širdingai sveikiname šv. Juozapo Vyrų Brolijos valdybą bei narius ir dėkojame už paramą spaudai.

Administracija

POPULAR redaktoriaus Rodrigues Soares Jr. ir API Draugijos vicepirmininko José Guilherme portretai. Galiausiai buvo priimti ir pristatyti nauji API nariai, tarp kurių kun. Pranas Gavėnas.

Šiame iškilmingame akte dalyvavo ir žurnalistas Stasys Vancevičius, kuris lig šiol buvo vienintelis iš lietuvių šios São Paulo Valstijos Žurnalistų Organizacijos narys, jį įstojęs dar 1936 metais.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJE

Sekmadienį, gegužės 12 d., parapijos salėje įvyko įdomus Motinos Dienos minėjimas. Žmonių prisirinko neperdaugiausia; tenka apgailėti, nes minėjimas buvo malonus ir originalus.

Gražiai, patriotiniais šūkiomis išpuoštoje salėje, kurią išdabino p. A. Augustaitis, padedant A. Rudžiui ir St. Jotekai, buvo aukojamos sudėtinės mišios už gyvas ir mirusias motinas. Mišias laikė klebonas Pr. Gavėnas ir pasakė gražų tai dienai pritaikintą pamokslą apie motinos reikšmę tautos ir šeimos gyvenime. Paskui visus pakvietė atnaujinti Lietuvos pasiukojimą Marijai, sekant Sibiro lietuvių sukurtą malda. Giedojo šios parapijos choras, vadovaujamas pasišventusio muzikai ir dainai maestro Liudo Ralicko.

Mišioms pasibaigus įvyko trumpa meninė programa, specialiai skirta Motinos dienai paminėti. Visai programai vadovavo p. Antanas Augustaitis, kuris pasirodė puikus meninės programos organizatorius. Pirmiausiai buvo pakviestos į sceną seniausios amžiumi dvi motinos: p. Marija Čiuvinskienė ir p. Vero-

nika Nizevičienė. Programa praėjo tikrai malonioje lietuviškoje nuotaikoje, daugiausia visiems bendrai dainuojant liaudies dainas. Protarpiais, programos vadovas pajvairino savo turinio suredugotais motinoms skirtais straipsniais ir originalia armonikėlio muzika.

Užsibaigus programai, abi išrinktos motinos buvo apdovanotos gėlėmis, o vėliau ir visos motinos susilaukė po gražią raudoną rožę. Nepamirštas buvo ir Tautos himnas, kuris buvo sugiedotas su didele meile.

Po to visi dalyvavusieji buvo pakviesti prie suneštinių vaisių stalo užkandžiams ir arbatėlei, prisilaikant tikrai lietuviško papročio.

Nors ir kukliu minėjimu visi buvo labai patenkinti, nes visi turėjo progos ir pasimelsti, prašant Dievo ir Motinos Švenčiausios užtarimo visoms motinoms ir Motinai – Tėvynei.

Malonu pastebėti p. A. Augustaičio pasirodymą kaip menininko ir organizatoriaus. Tikime, kad jis ir ateityje padės kolonijai įvairiose šventėse ir rengimuose.

Kapit.J. Čiuvinskas

UŽSIMOKĖJO UŽ ML

Antanas MAJUS	Cr.50.000
Ricardo LABUCKAS	Cr.20.000
Antonia VIDMANTAS	Cr.30.000
Elena VIDMANTAS	Cr.30.000
Albertas LIPAS	Cr.30.000
Jonas TATARŪNAS tėvas	Cr.30.000
Vladze BALTUŠNIKAS de CAMARGO	Cr.50.000

Už lietuvišką knygą ir spaudą lietuviškai tiek daug kovojo ir kentėjo. Dabar lietuviška knyga stovi ir dulka kloskų lentynose, laukdama, kol kas ją nupirks.

AR JAU TURITE ĮSIGIJĘ ŠIAS JUOSTELES?

L.K.BENDRUOMENĖS CHORO KONCERTAS 1980

DAUG DAUG DAINELIŲ

Gražiausios ir populiariausios lietuviškos dainos

RAUDONA ROŽĖ – *Senų ir naujų dainų rinkinys*

GEGUŽINIS – *Tradicinės subatvakario dainos ir šokiai*

ŽAVINGOS NAKTYS – *Visų mėgiama šokių muzika*

GERAUSIA DOVANA KIEKVIENA PROGA

Rua Juatindiba 28 – Pque da Moóca – Fone 273-0338

**PARDUODAMAS
ŽODYNAS
DICIONÁRIO**

PORTUGUĖS-LITUANO

Kreiptis į Šv. Kazimiero parapiją,
R.Juatindiba, 28, tel. 273-0338